

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

Кафедра туризму та готельного господарства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету менеджменту
(Писаревський І.М.)

“*І.М. Писаревський*”
(підпис)
№02071151
“*І.М.*” 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристське краєзнавство
галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування»
напряму 6.030601 «Менеджмент»
факультет менеджменту

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма дисципліни «Туристське краєзнавство» для студентів за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Розробник: доц., к.г.н. Покоłodна М.М. _____

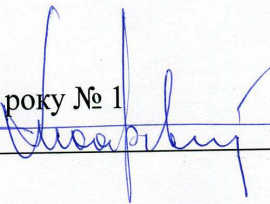

Робочу програму схвалено на засіданні випускової кафедри туризму і готельного господарства

Протокол від « 28 » серпня 2014 року № 1

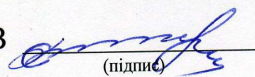
Завідувач випускової кафедри _____

(Писаревський І.М.)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. №46-01.

Методист НМВ _____

(Солнцескіна)

(ПІБ)

« 28 »

2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова , 2014 рік

© Покоłodна М.М., 2014 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 1,5	Варіативна	Рік (роки) підготовки	
		3-й	4-й
		Семестр(и)	
		6-й	7-й
Загальна кількість годин – 90	Галузь знань: 0306 «Менеджмент і адміністрування» Напрям підготовки: 6.030601 «Менеджмент»	Лекції:	
Модулів – 1		22 год.	4 год.
		Практичні, семінарські:	
Змістових модулів (ЗМ) – 3		22 год.	8 год.
	Лабораторні:		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Фахове спрямування: менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота:	
		46 год.	78 год.
Індивідуальні завдання:			
27 год.		27 год.	
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ): розрахунково-графічна робота на тему «Дослідження туристсько-ресурсного потенціалу окремого адміністративного району області»	Вид контролю:		
	екзамен	екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 49 % : 51 %

для заочної форми навчання – 14 % : 86 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є поглиблення пізнавального інтересу студентів до туристських ресурсів рідного краю як складової частини національних та загальносвітових ресурсів, подальший розвиток краєзнавчого руху, виховання в молоді поваги і шанобливого ставлення до історико-культурної спадщини рідного краю, детальне ознайомлення з історичним минулим та сьогоденням територіальної громади для подальшого створення конкурентоспроможних регіонального туристсько-екскурсійних продуктів та ефективного і раціонального використання наявного туристського потенціалу.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Туристське краєзнавство» є:

- проаналізувати історичні аспекти формування та розвитку рідного краю;
- проаналізувати та дослідити географічні аспекти розвитку природних туристських ресурсів, господарського комплексу, населення, науки, культури та освіти рідного краю;
- вивчити особливості структури, географії розповсюдження, потенційні запаси та сучасний рівень використання різноманітних видів туристських ресурсів рідного краю;
- вивчити сучасний стан розвитку туристської діяльності в рідному краї;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- основи туристсько-краєзнавчих досліджень;
- періодизацію історичного розвитку рідного краю;
- географію розвитку галузей господарства;
- культурологічні, етнографічні освітні наукові досягнення рідного краю;
- особливості наявної структури, географії розповсюдження, потенційні запаси та сучасний рівень використання природних та історико-культурних туристських ресурсів рідного краю;
- історичний розвиток та сучасний стан розвитку туристських підприємств, географію структуру та динаміку туристських потоків;

вміти:

- аналізувати існуючий туристський потенціал територій щодо здійснення того чи іншого виду туристської діяльності;
- складати перспективні програми турів та екскурсій.

мати компетентності :

- здатність до формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури
- здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах
- здатність толерантно сприймати культуру та звичаї інших країн і народів.
- здатність визначати джерела та проводити пошук, накопичення і аналіз географічної та культурологічної інформації стосовно елементів туристичного потенціалу території,
- здатність проводити країнознавчі та краєзнавчі дослідження щодо умов розвитку туризму на визначеній території
- здатність розробляти різноманітні програми туристичного обслуговування на основі наявного туристського потенціалу території
- здатність надавати вичерпну інформацію існуючим і потенційним туристами

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Туристське краєзнавство

ЗМ 1. Історичне краєзнавство.

Тема 1. Історичний розвиток та сутність туристського краєзнавства, як наукового напрямку та навчальної дисципліни

- Історична періодизація туристського краєзнавства: стислий огляд;
- Об'єкт, предмет, задачі та методи туристського краєзнавства;
- Загальна характеристика Харківщини як об'єкту туристського краєзнавства.

Тема 2. Історія рідного краю

- Наш край у найдавніші часи;
- Наш край в період Середньовіччя;
- Територія краю у XVI – 2-й половині XVIII ст.;
- Харківщина наприкінці XVIII – на початку XX ст.;
- Харківщина в період Великої Вітчизняної Війни.
- Харківщина у 2-й половині XX – на початку XXI ст.

Тема 3. Історико-культурний туристський потенціал краю

- Найвидатніші історичні пам'ятки;
- Розвиток науки, освіти, мистецтв і закладів культури;
- Біографо-соціальні ресурси;
- Етнографічні особливості;
- Події ресурси.

ЗМ 2. Географічне краєзнавство.**Тема 4. Природно-рекреаційний потенціал території рідного краю.**

- Рельєф;
- Кліматичні умови;
- Гідрологічні ресурси;
- Рослинний і тваринний світ;
- Території та об'єкти природно-заповідного фонду та їх рекреаційне використання;
- Мисливське господарство;

Тема 5. Населення та розвиток господарського комплексу

- Характеристика населення краю;
- Загальна характеристика промисловості;
- Характеристика та географія галузей спеціалізації;
- Зовнішні економічні зв'язки;
- Екологічний стан території краю.

ЗМ 3. Туризм Харківщини.**Тема 6. Розвиток туристської діяльності на Харківщині.**

- Історична періодизація рекреаційного освоєння території краю;
- Регіональні рекреаційні системи;
- Розвиток туристської діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр/се м	срс		лек	лаб	пр/се м	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1 Туристське краєзнавство (семестр 6 (д.ф.), 7 (з.ф.))										
Змістовий модуль 1. Історичне краєзнавство.										
Тема 1.	7	4	-	2	1	8,5	0,5	-	-	8
Тема 2.	12	4	-	4	4	9,5	0,5	-	2	7

Тема 3.	10	4	-	4	2	11	1	-	2	8
Разом за ЗМ 1	29	12	-	10	7	29	2	-	4	23
Змістовий модуль 2. Географічне краєзнавство.										
Тема 4.	12	4	-	4	4	12,5	0,5	-	2	10
Тема 5.	12	4	-	4	4	10,5	0,5	-	2	8
Разом за ЗМ 2	24	8	-	8	8	23	1	-	4	18
Змістовий модуль 3. Туризм Харківщини.										
Тема 6.	10	2	-	4	4	11	1	-	-	10
Індивідуальне завдання РГР										
Інд. завдання (ІЗ): РГР	27	-	-	-	27	27	-	-	-	27
Усього годин	34	2	-	4	31	38	1	-	-	37
Разом	90	22	-	22	46	90	4	-	8	78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Історія рідного краю	4	2
2	Видатні пам'ятники історії, археології, містобудування і архітектури рідного краю	2	1
3	Видатні земляки	2	1
4	Характеристика музейних установ	2	-
5	Основні галузі спеціалізації господарства краю	2	-
	Разом	12	4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Географія розповсюдження та характеристика туристсько-рекреаційного потенціалу природних ресурсів	2	2
2	Географія розповсюдження та рекреаційна характеристика об'єктів природно-заповідного фонду краю	2	2
3	Демографічна структура та розселення населення. Основні міста.	2	-
4	Характеристика розвитку туристської діяльності	2	-
5	Туристське районування краю	2	-
	Разом	10	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Історичний розвиток та сутність туристського краєзнавства, як наукового напрямку та навчальної дисципліни	1	8
2	Історія рідного краю	4	7
3	Історико-культурний туристський потенціал рідного краю	2	8
4	Природно-рекреаційний потенціал території рідного краю	4	10
5	Населення та розвиток господарського комплексу	4	8
6	Туризм Харківщини	4	10
7	Виконання ІНДЗ	27	27
	Разом	46	78

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання – РГР. Рекомендована тематика роботи по дисципліні «Туристське краєзнавство» - дослідження туристсько-ресурсного потенціалу окремого адміністративного району області.

Відповідно до тематики студенту призначається для дослідження один з районів. Об'єктом дослідження в роботі виступають туристські ресурси певного району, а предметом особливості їх структури, географії розповсюдження, потенційні запаси, сучасний та перспективний рівень використання.

У розділах основної частини роботи потрібно висвітлювати:

У першому розділі шляхом вивчення літератури окреслюють основні особливості географічного положення обраного району дослідження. Географічне положення слід характеризувати як по відношенню до природних так і економіко-географічних об'єктів, а також визначати географічні координати, протяжність, конфігурацію, площі обраних одиниць дослідження. В першому розділі роботи слід також провести аналіз сучасного стану розвитку туризму в районі.

Окрім статистичного аналізу обов'язково проаналізувати діючі туристські програми, туристські заходи, що сприяють розвитку туризму в районі. Другий розділ роботи присвячується характеристиці якісного і кількісного складу туристичних ресурсів. Характеристику можливо проводити двома способами: 1) використовуючи структурний аналіз окремих видів туристських ресурсів. Тобто в якості підрозділів розглядати природні, історико-культурні, та інфраструктурні ресурси; 2) всебічно характеризувати окремі визначні туристські центри (рекреаційні системи, туристські зони, райони, комплекси, ареали) регіонів. У третьому розділі потрібно дослідити проблеми і перспективи подальшого розвитку туризму в районі, розробити новий вид туристичного продукту.

Обсяг – 27 години.

10. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни передбачено застосування словесних методів – лекції; наочних- презентації; практичних - практичні та семінарські заняття. Самостійна робота з дисципліни включає такі форми:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних та семінарських занять;
- підготовка до поточного контролю;
- підготовка РГР.

11. Методи контролю

Оцінювання знань, вмінь та сформованість навичок студентів при проведенні різних видів занять, що передбачені даною програмою. Перевірка і оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи студента на практичних (семінарських) заняттях;
- оцінювання виконання індивідуального навчально-дослідного завдання - РГР;
- проведення поточного контролю (усні опитування, письмові завдання, тестування з окремих тем дисципліни);
- підсумковий контроль проводиться в формі тестового екзамену.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Для денної та заочної форм навчання

Поточна атестація та самостійна робота						Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
ЗМ 1			ЗМ 2		ЗМ 3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	30%
20			20		10		100%
70%							

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73			задовільно
60-63	E		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни «Туристичні ресурси України» (для студентів денної та заочної форм навчання напряму 6.030601 «Менеджмент»)) – Х. : ХНУМГ імені Бекетова, 2014. – 6 с.
2. Покоłodна М. М. Туристське краєзнавство: навчальний посібник / М. М. Покоłodна, Л. Д. Божко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 286 с.
3. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дидактичним забезпеченням з дисципліни “Туристське краєзнавство” (для студентів 1-го та 3-го курсів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030601 - "Менеджмент") / Харк. нац. ун-ет. міськ. госп-ва; уклад.: М. М. Покоłodна, І.В. Писарева. – Х.: ХНУМГ – план 2015 р.
4. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Туристське краєзнавство» ” (для студентів 1-го та 3-го курсів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030601 - "Менеджмент") / Харк. нац. ун-ет. міськ. госп-ва; уклад.: М. М. Покоłodна, І.В. Писарева. – Х.: ХНУМГ – план 2015 р.

14. Рекомендована література Базова

1. Довідник юного краєзнавця Харківщини / Упоряд. В.А. Редіна, О.О. Сігалова. – Харків: ОблСЮТур, 2005. – 112 с.
2. Історія міст та сіл Української РСР в 26 томах – Харківська область – К.: УРЕ, 1967 – 1002 с. Зайцев Б. П., Скирта В.В., Воропаєва В. В., Марченко О. С., Скирта І. М. Історія рідного краю (Харківщинознавство). I частина: Навчальний посібник. – Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2001. – 88 с.
3. Зайцев Б. П., Скирта В. В., Воропаєва В. В., Марченко О. С., Скирта І. М. Історія рідного краю (Харківщинознавство). II частина: Навчальний посібник. – Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2002. – 180 с.
4. Кеворкян К. Е. 100 знаменитих харьковчан / К.Е. Кеворкян. – Х.: Фактор, 2004. – 386 с.
5. Лейбфрейд А. Ю., Харьков от крепости до столицы: Заметки о старом городе . А.Ю. Лейбфрейд, Ю. Ю. Полякова / - Х.: Фолио, 2001. - 335 с.
6. Основи краєзнавства / О.Я. Демідієнко, О.М. Іонова, В.І. Кузнецова – Харків: Світ дитинства, 1999. – 92 с.
7. Покоłodна М.М. Туристське краєзнавство: навчальний посібник / М. М. Покоłodна, Л. Д. Божко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 286 с.
8. Рідний край: навчальний посібник з краєзнавства / За ред. І.Ф. Прокопенка. – Харків: ХДПУ, 1999 – 562 с.
9. Топоніміка Харківщини / Автори-укладачі Ярещенко А.П. та Ярощик В.О. Харків, – 1999. – 90 с.
10. Фізична географія Харківської області / За ред. О.О. Жемерова. – Харків: ХДУ, 1993. – 96 с.
11. Харьковская область: Природа, население, хозяйство / Под ред. А.П. Голикова, А.Л. Сидоренко – Харьков: Бизнес Информ, 1997. – 288 с.

Допоміжна

1. Атлас Харківської області. –К.: ГУГКК при Каб. Мін., 1993 – 46 с.
2. Багалій Д.І. Історія Слобідської України. – Харків: Дельта, 1990 – 256 с.
3. Гільборг Р.Г. География родного края. Харьковская область. – Харьков: Каравела, 1999. – 304 с.
4. Описи Харківського намісництва кінця XVIII ст. – К.: Наукова думка, 1991. – 220 с.
5. Даринский А.В. Краеведение. – М.: Просвещение, 1987. – 158 с.
6. Природа Харківщини / За ред. Г.Ф. Пономарьової. – Харків: Видавництво «Ранок»: Веста, 2003. – 192 с.
7. Топонімічний словник Харківщини. – Харків: ХДНБ ім. В.Г. Короленка, 1991. – 118 с.
8. Туризм на Харківщині [Електронний ресурс]. Природно-рекреаційні ресурси та історико-культурний потенціал регіону : Бібліографічний путівник / [укл. Г.М. Єрофєєва, ред.. Н.І. Гайворонська, відп. за випуск Л.О. Сашкова] [Електронний ресурс] Режим доступу: http://library/kharkov.ua/lib_druk.php?type=1&year=2008&id=1.
9. Харків – моя мала Батьківщина / За ред. І.Ф. Прокопенка. – Харків: ХДПУ, 2002 – 544 с.

10. Харківщинознавство: навчальний посібник для учнів загальноосвітніх навчальних закладів / За ред. Л.Д. Покроєвої, В.Е. Луначека. – Харків: Гімназія, 2009. – 432 с.
11. Харківська область. Рідний край. Атлас. – К.: ДНВП Картографія, 2002. – 16 с.
12. Харьковская область: туристическая карта. – К.: ГНПП Картографія, 2013.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.mincult.gov.ua>
2. Офіційний сайт Департаменту туризму України Міністерства культури і туризму України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua>:
<http://www.mincult.gov.ua>
3. Офіційний сайт Співки сприяння розвитку сільського зеленого туризму України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.greentour.com.ua> - / [Електронний ресурс]
4. Санаторно-курортний комплекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.all-kurort.kiev.ua>
5. Активний туризм в Україні / електронний каталог журналу «Туризм в Україні» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.atour.com.ua>
6. Діловий туризм в Україні / електронний каталог журналу «Туризм в Україні» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.conference-service.com.ua>
7. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.heritage.com.ua>
8. Каталог Музеїв України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ukrmuseum.org.ua> -
9. Екологічна мережа Харківської області [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.kharkovskiy_eco.narod.ru
10. Інформаційно-довідниковий ресурс «Харьков экскурсионный» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://excurskharkov.narod.ru>
11. Офіційний сайт Харківської обласної станції юних туристів. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://st.kharkov.ua/ua/avtobusniekskursii-Harkivskaoblasnastanciyaunihtu.html>
12. Портал про туристські об'єкти Харкова та області [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://guide.kharkov.ua>
13. Портал про туристські можливості Харківської області [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://doroga.ua>
14. Портал про туризм Харківщини [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://tourist.kharkov.ua>
15. <http://cdo.kname.edu.ua/course/view.php?id=1258/> [Електронний ресурс] – Дистанційний курс Туристське краєзнавство

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни «Туристське краєзнавство» за напрямом 6.030601 «Туристське краєзнавство»

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року